

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเล่าเรื่อง และความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน ซึ่งมีลำดับชั้นของการวิจัยและผลโดยสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาผลด้านความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเล่าเรื่องและความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ โดยมีสมมติฐานในการวิจัยคือ

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ จะมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน และได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการจะมีความเข้าใจในการอ่านหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ ทุกระดับความสามารถ
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ จะมีความสามารถในการเล่าเรื่องสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน และได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ จะมีความสามารถในการเล่าเรื่องหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ ทุกระดับความสามารถ
5. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ จะมีความสนใจในการอ่านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ

6. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน และได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ มีความสนใจในการอ่านหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านระดับปานกลางและระดับต่ำ

7. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ ชอบกิจกรรมการเรียนแบบนี้ เพราะได้ฟังนิทาน อ่านหนังสือ อภิปราย เล่าเรื่อง และสามารถอ่านและเขียนได้ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปประเด็นในการอภิปรายได้ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความเข้าใจในการอ่านไม่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกันและได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความเข้าใจในการอ่านหลังการเรียนไม่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการทุกระดับความสามารถ น่าจะมาจากสาเหตุดังนี้

1.1 นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ยังมีทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน เช่น การตีความ การสรุปความ การวิเคราะห์และการประเมินค่า ค่อนข้างน้อยมากกล่าวคือ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หลักสูตรกำหนดให้นักเรียนได้ฝึกเพียงทักษะการจับใจความสำคัญเท่านั้น (กรมวิชาการ, 2533) และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรได้กำหนดเพิ่มเติม ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ การจับใจความ การแปลความ การหารายละเอียด การสรุปความ และการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะเหล่านั้นเป็นปีแรก นักเรียนจึงอาจจะยังมีทักษะในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ค่อนข้างน้อย ถึงแม้ว่าในกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ จะเปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้สอนและฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ทุกวัน วันละ 10 นาที ก็เป็นเพียงการฝึกทักษะในระยะเริ่มแรก และเป็นการฝึกที่ใช้เวลาไม่นานนัก นักเรียนจึงมีทักษะและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มขึ้นไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้คะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมได้

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการฝึกหัดและส่งเสริมให้อ่านและเรียนรู้ด้วยตนเองมาก่อนเล็กน้อย กล่าวคือ นักเรียนคุ้นเคยกับการได้ฝึกอ่านออกเสียงพร้อมกันแล้วครูถามคำถามให้นักเรียนตอบทั้งชั้นและเป็นคำถามประเภทความจำมากที่สุด (กรมวิชาการ, 2538) นอกจากนี้แล้วยังคุ้นเคย กับการทำแบบฝึกหัดซึ่งเป็นการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที้อ่านตามคำถามที่กำหนดไว้ เนื่องจากในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรต้องการเน้นให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้เท่านั้น (กรมวิชาการ, 2538) ถึงแม้ว่าการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการจะเริ่มฝึกหัดและส่งเสริม ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้อ่าน ได้คิดได้เขียนด้วยตนเอง ไม่เน้นการทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามตามที่ได้กำหนดไว้ ก็เป็นการฝึกหัดและเรียนรู้ในระยะเริ่มแรก ดังนั้น นักเรียนจึงอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบนี้ ถ้านักเรียนได้มีโอกาสฝึกหัดและส่งเสริมให้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ได้อ่าน ได้คิด ได้เขียนด้วยตนเองมากขึ้น ก็อาจจะส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น

1.3 เวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 108 คาบ อาจจะเป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไปสำหรับนักเรียนในชั้นนี้ เนื่องจากนักเรียนต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในการปรับตัวเพื่อฝึกฝนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ปรับตัวกับกิจกรรมการเรียน และลักษณะวิธีการอ่าน ดังนั้น เมื่อนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนได้ ก็อยู่ในระยะสุดท้ายของการทดลองแล้ว นอกจากนี้นักเรียนอาจจะต้องใช้เวลาในการฝึกทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น ถ้านักเรียนได้มีเวลาในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เหล่านี้มากขึ้น ก็อาจจะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านดีขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านระดับต่ำ อาจจะต้องใช้เวลาในการพัฒนาที่นานกว่านักเรียนในระดับความสามารถอื่น ๆ ด้วย

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครู น่าจะมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน เช่น การจับใจความ การแปลความ การหารายละเอียด การสรุปความ การวิเคราะห์ มาบ้างแล้ว กล่าวคือ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 นักเรียนได้ฝึกทักษะการจับใจความ การแปลความหมาย การหารายละเอียด การสรุปความ การวิเคราะห์ ตามที่หลักสูตรกำหนด (กรมวิชาการ, 2538) และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลักสูตรยังได้กำหนดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเดิมคือ การจับใจความ การแปลความ การวิเคราะห์และการสรุปความและกำหนดให้ฝึกทักษะ การประเมินค่า เพิ่มเติมด้วย นอกจากนี้แล้วในคู่มือครูยังได้กำหนดให้ฝึกยุทธวิธีอ่านคือ อ่านแบบสำรวจและอ่านอย่างพิถีพิถันด้วย จึงอาจเป็นไปได้ว่านักเรียนมีทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน

และยุทธวิธีอ่านอยู่บ้างแล้ว และเมื่อได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่มีขั้นตอนที่ครูเป็นผู้สอนในชั้นสอนบทเรียนสั้น และผู้วิจัยได้สอนยุทธวิธีการอ่านและทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน ทุกวัน วันละ 10 นาที ทักษะที่ได้นำมาสอนได้แก่ การหาความหมายของคำจากข้อความแวดล้อม การหารายละเอียดของเรื่อง การหาใจความสำคัญ การเรียงลำดับเหตุการณ์ การหาความสัมพันธ์ของเหตุและผล การตีความ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า นักเรียนจึงได้รับความรู้และการฝึกฝนในเรื่องเหล่านี้เพิ่มเติม น่าจะทำให้นักเรียนมีความรู้มีความเข้าใจ มีทักษะเพิ่มขึ้น และนำไปใช้ในการอ่านด้วย จึงทำให้มีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น

2.2 นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการฝึกหัดและส่งเสริมให้อ่านและเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้รับการฝึกฝนในเรื่องการอ่านโดยอิสระ การเลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง มาบ้างแล้วในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จึงมีพื้นฐานในการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น เมื่อได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกหนังสืออ่านและอ่านด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกอ่าน และทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง การได้ลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตามแนวคิดของอัลล์ ที่ว่า การได้พยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2534) นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าการเลือกอ่านด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่ดีที่จะช่วยให้คะแนนจากการอ่านสูงขึ้น

(Cyrog, 1962 ; Duky, 1968; Krashen, 1985 อ้างถึงใน Cox and Zarrillo, 1993)

2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในเรื่องคำต่าง ๆ ค่อนข้างมาก กล่าวคือ ได้เรียนรู้คำพื้นฐานตามที่หลักสูตรกำหนดประมาณ 1,550 คำ ได้มีประสบการณ์ในการอ่านอย่างอิสระ และการเลือกหนังสืออ่านด้วยตนเองมาบ้างแล้ว จึงถือว่านักเรียนมีประสบการณ์ในการอ่าน มีพื้นฐานการอ่านซึ่งเปรียบเสมือนว่าผู้อ่านมีโครงสร้างความรู้หรือแบบแผนความรู้ (Schema) ในเรื่องบางเรื่องแล้ว (Manzo and Manzo, 1995) ซึ่งโครงสร้างความรู้จะช่วยให้นักเรียนรับรู้ความหมายของคำใหม่ได้มากขึ้น ใช้เดาความหมายในบริบทในเวลาอ่าน ช่วยในการแยกแยะข้อความสำคัญกับรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ช่วยตีความในเรื่องที่อ่านได้ (กรมวิชาการ, 2537) เมื่อนักเรียนได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการนักเรียนยังได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน และได้รับการช่วยเหลือจากครู ในกิจกรรมพบครูเป็นรายบุคคลในด้านกาอ่าน การเขียน ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่านักเรียนอาจจะนำความรู้ที่ได้รับไปขยายโครงสร้างความรู้ของตนได้กว้างขวางขึ้น และส่งผลให้มีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ คาร์เวอร์ (Carver, 1992) ที่ว่า การมีโครงสร้างความรู้หรือมีความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมอย่างเพียงพอ จะช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน และได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ มีผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถในระดับสูง อาจมาจากสาเหตุคือกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านและเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง จึงมีโอกาสได้พัฒนาความเข้าใจในการอ่านของตนไปได้มากขึ้น เนื่องจากอาจจะสามารถใช้ความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้เร็วกว่าและดีกว่า จึงเกิดความเข้าใจในการอ่านมากกว่า ดังความเห็นของ บรอมเลย์ (Bromley, 1992) ที่ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องอาศัยความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความหมายจากข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ดังนั้น นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงจึงมีพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านมากกว่านักเรียนในระดับอื่น ๆ

สำหรับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีความสามารถในการอ่านระดับปานกลางและต่ำที่มีความเข้าใจในการอ่านหลังการเรียนสูงขึ้น แต่ไม่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูนั้น อาจมีสาเหตุมาจากการที่นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 ระดับประมาณ 8-10 คน ไม่ได้เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากต้องไปร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬา และมีนักเรียนประมาณ 6-8 คน ที่ได้เรียนไม่เต็มชั่วโมงเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องหมุนเวียนไปปฏิบัติงานเวรโรงอาหารและเตรียมอาหารกลางวันในโรงอาหารของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถจัดการสอนซ่อมเสริมให้ได้ เนื่องจากต้องควบคุมให้การทดลองเป็นไปตามกระบวนการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่า การที่นักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ หรือไม่ได้ฝึกทักษะบางทักษะ อาจส่งผลให้คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ในขณะที่ในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนที่ต้องไปร่วมการแข่งขันกีฬาเพียง 2-3 คน และไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงอาหาร เนื่องจากได้ไปปฏิบัติแล้วในภาคเรียนที่ 1 นักเรียนส่วนมากจึงได้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ผลการทดสอบหลังการเรียนจึงเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับกลุ่มทดลอง

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสามารถในการเล่าเรื่องสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครู นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกันและได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ มีความสามารถในการเล่าเรื่องหลังการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนในคู่มือครูทุกระดับความสามารถ น่าจะมาจากสาเหตุคือ

4.1 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกเล่าเรื่องอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเล่าเรื่องในชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งนักเรียนจะเปลี่ยนกันมาเล่าเรื่องที่หน้าชั้นเรียน การเล่าเรื่องในการอภิปราย ซึ่งนักเรียนจะเล่าเรื่องที่ได้อ่านในวันนั้น และการเล่าเรื่องในบันทึกการอ่าน การได้ฝึกฝนการเล่าเรื่องอย่างสม่ำเสมอนั้น จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะ เกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในการเล่าเรื่องมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ที่ว่า การฝึกหัดกระทำซ้ำ ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร (พรรณี ช. เจนจิต, 2536)

4.2 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบอย่างที่ดีในการเล่าเรื่องจากการที่ครูเป็นผู้เล่าเรื่อง ดังนั้นการที่นักเรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากการเล่าเรื่อง จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงการเล่าเรื่องของตน จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเล่าเรื่องสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดจากการสังเกตตัวแบบ การได้เห็นแบบอย่างที่ดีถือว่าเป็นการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ และถือว่าได้เกิดการเรียนรู้แล้วแม้จะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539)

5. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสนใจในการอ่านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครู น่าจะมาจากสาเหตุดังนี้

5.1 หนังสือที่นำมาให้นักเรียนอ่านเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่เหมาะสมกับวัย 8-11 ปี เป็นหนังสือที่ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านรูปเล่ม เรื่องราว และภาพประกอบ และได้รับการตัดสินว่าเป็นหนังสือสำหรับเด็กดีเด่นประจำปี นอกจากนี้แล้ว ยังมีหนังสือสารานุกรม เรื่องสั้น นิยายสาร วารสาร ที่ได้รับการพิจารณาตัดสินว่าเหมาะสมกับนักเรียนในวัยนี้ ดังนั้นหนังสือต่าง ๆ เหล่านี้ จึงน่าจะเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น

5.2 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกหนังสือมาอ่านด้วยตนเองตามความสนใจของตน เป็นการอ่านที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีความเป็นอิสระ และเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีค่ามากขึ้น ครูจะเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้ ซึ่งเป็นไปตามหลักในการจัดการศึกษาตามแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (สรวงศ์ ใ้วตระกูล, 2533) และเมื่อนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนตอบสนองความต้องการของตนเอง มีความภาคภูมิใจ มีความสนใจในการอ่านมากขึ้นและต้องการอ่านมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฮวิต (Hewitt, 1996) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนอ่านแบบปฏิบัติการมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านมากขึ้น

และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรีย (Greer, 1994) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการชอบการเลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง และมีความเห็นว่าเวลาในการอ่านในโรงเรียนนั้นไม่ยาวนานเกินไป

5.3 กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการเป็นกระบวนการอ่านที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านด้วยการอภิปราย แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่องทั้งโดยการเขียนและโดยการพูด ซึ่งการได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านร่วมกับผู้อื่น ทำให้เห็นบางแง่มุมของเรื่องที่ตนเองคิดไม่ถึง นอกจากนี้แล้วยังทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก และสนใจในการอ่านมากขึ้น ดังความเห็นของโจน (Joan, 1992) ที่ว่า การได้ตอบสนองเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในกลุ่มเล็ก ๆ จะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะตอบสนองมากขึ้น สนใจในการอ่านเพื่อจะนำมาวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น

6. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกันและได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสนใจในการอ่านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการ เฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านระดับปานกลางและต่ำน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้หนังสือสำหรับเด็กที่มีเรื่องราวสนุกสนาน เป็นเรื่องที่มีความเหมาะสมกับวัย เป็นหนังสือที่มีภาพประกอบสวยงาม และมีรูปเล่มที่ดึงดูดความสนใจ นอกจากนี้แล้ว นักเรียนยังสามารถเลือกอ่านหนังสือได้ตามความต้องการและตามความสนใจของตนด้วย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านระดับสูงและได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสนใจในการอ่านหลังการเรียนไม่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทางการสอนในคู่มือครูนั้น อาจจะมีสาเหตุมาจากการที่นักเรียนมีคะแนนการทดสอบก่อนการเรียนอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว ดังนั้น คะแนนการทดสอบหลังการเรียนจึงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก

7. นักเรียนกลุ่มทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการชอบกิจกรรมการเรียนแบบนี้ เพราะได้อ่านหนังสือ กิจกรรมการอ่านที่ชอบมากคือ ตอนที่ครูเล่านิทานและแนะนำหนังสือเลือกอ่านหนังสือด้วยตนเอง อภิปราย เรียนเกี่ยวกับคำศัพท์ ยุทธวิธีอ่าน และพบครูเป็นรายบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการที่นักเรียนได้พบว่า กิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเกิดความเพลิดเพลิน ความสนุกสนานในการเรียนด้วย

นักเรียนทั้ง 2 ชั้น ยังชอบเขียนบันทึกการอ่าน เขียนบันทึกในแผนภูมิบันทึกกิจกรรมการอ่านและตรวจดูภาระงานจากแผนภูมิบันทึกกิจกรรมการอ่านด้วย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนมีความเห็นว่ากระบวนการเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ได้ฝึกเขียน ได้บันทึกกิจกรรมที่ได้ทำไปแล้วซึ่งเป็นการเตือนความจำ และช่วยในการตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรมในวันที่เรียนด้วย นักเรียนทั้ง 2 ชั้น มีความเห็นว่าได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการเรียน เพราะทำให้ได้พัฒนาในด้านการเล่าเรื่อง การเขียน การอ่าน การแสดงความคิดเห็น และการจับใจความจากเรื่องที่อ่าน

8. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการชอบเข้ากลุ่มอภิปราย นักเรียนหมุนเวียนกันเป็นประธานและสมาชิกในกลุ่มอภิปราย สามารถเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็น และเสนอผลการฝึกทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่านได้ถูกต้องหลายทักษะ กล่าวคือ กล่าวแสดงความคิดเห็น อาจจะเป็นเพราะว่า นักเรียนได้ฝึกการอภิปรายอย่างสม่ำเสมอ ได้อภิปรายกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้อภิปรายในสิ่งที่ชอบคือ เล่าเรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ได้ฟังเรื่องต่าง ๆ จากที่สมาชิกผู้อื่นเล่า นอกจากนี้แล้วบรรยากาศในการอภิปรายที่เป็นไปอย่างอบอุ่น สมาชิกในกลุ่มต่างคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้กำลังใจนักเรียนที่อภิปรายอย่างตะกุกตะกักให้อภิปรายได้สำเร็จ อาจเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มด้วยความเต็มใจ

9. จากการตรวจบันทึกการอ่านพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 บางคนเขียนเล่าเรื่องได้ดี บางคนเขียนเล่าเรื่องได้ใจความบ้าง แต่ยังไม่สะกดคำผิดบ้าง และบางคนเล่าไม่จบเรื่อง นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องได้ และในการฝึกทักษะในการหาความหมายของคำจากข้อความแวดล้อม การสรุปความ การตีความ การวิเคราะห์ การประเมินค่า ฯลฯ พบว่านักเรียนส่วนมากสามารถทำได้ นอกจากนี้ทักษะการตีความที่นักเรียนบางส่วนยังทำได้ไม่ถูกต้อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้นพบว่านักเรียนส่วนมากเขียนเล่าเรื่องได้ดี เล่าได้ใจความ แต่ยังไม่สะกดคำผิดบ้าง นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องได้ และในการฝึกทักษะการสรุปความ การตีความ การวิเคราะห์ การประเมินค่า ฯลฯ พบว่านักเรียนส่วนมากสามารถทำได้

การอภิปรายโดยสรุป

จากการศึกษาผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการพบว่า การสอนอ่านแบบปฏิบัติการ ไม่สามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงกว่ากลุ่มควบคุมได้ แต่สามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านระดับสูงได้ดี ซึ่งอาจจะเป็น เพราะว่ามีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการอ่าน ทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน ประสบการณ์ในการอ่าน การเรียนรู้คำและการเรียนรู้ด้วยตนเองยังไม่เพียงพอ และเพิ่งเริ่ม เรียนรู้ทักษะบางทักษะเท่านั้น นอกจากนี้แล้ว ยังอาจจะใช้เวลาในการฝึกทักษะต่าง ๆ เหล่านี้น้อย เกินไป ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ฝึกทักษะการอ่าน ทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจ ในการอ่าน ประสบการณ์ในการอ่าน และการเรียนรู้ด้วยตนเองมาบ้างแล้ว และเมื่อได้รับ การฝึกเพิ่มเติม จึงส่งผลให้พัฒนาในด้านนี้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถ ในการอ่านระดับสูง เมื่อได้รับการส่งเสริมและฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงพัฒนาตนเอง ได้ดีขึ้น กระบวนการสอนนี้สามารถพัฒนาความสามารถในการเล่าเรื่องของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนทั้ง 2 ชั้นที่มี ความสามารถในการอ่านทุกระดับได้ดี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการได้มีโอกาสฝึกฝนการเล่าเรื่อง อย่างสม่ำเสมอ ได้เห็นตัวอย่างที่ดีในการเล่าเรื่อง ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในบรรยากาศ ที่อบอุ่น ได้รับคำแนะนำเป็นรายบุคคล จึงทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพูด และเขียนเล่าเรื่องได้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้ว กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ ยังสามารถ พัฒนาความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 และนักเรียนทั้ง 2 ชั้น ที่มีความสามารถในการอ่านระดับปานกลาง และต่ำได้ดีด้วย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่ากระบวนการสอนนี้ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่มีคุณภาพ ได้อ่านหนังสือที่หลากหลาย และสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจของตนด้วย และนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการนี้ ส่วนมากชอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ เพราะได้อ่านหนังสือ ได้อภิปราย ได้เล่าเรื่อง ได้ฟังนิทาน และสามารถอ่านและเขียนได้ดีขึ้น

จากการสังเกตการอภิปรายกลุ่มพบว่านักเรียนทั้ง 2 ชั้นชอบกิจกรรมนี้ นักเรียนสามารถหมุนเวียนกันแสดงบทบาทเป็นประธานในการอภิปรายและสมาชิก ในการอภิปรายได้ นักเรียนสามารถเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็น และเสนอผลการฝึกทักษะ ที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่านได้ถูกต้องหลายทักษะ นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ อาจจะเพราะว่านักเรียนได้อภิปรายในบรรยากาศที่อบอุ่น ได้ฟังนิทาน ได้เล่าเรื่อง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้เห็นแบบอย่างที่ดีจึงทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง และชอบการเข้ากลุ่มอภิปราย และต้องการเวลาในการอภิปรายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

1. ครูผู้สอนภาษาไทย ควรได้นำกระบวนการสอนนี้ไปใช้ในการสอนอ่าน เนื่องจากการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในด้านทักษะที่แสดงถึงความเข้าใจในการอ่าน การพูดเล่าเรื่อง และการเขียนเล่าเรื่อง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น มีความสามารถในการเล่าเรื่องและมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น
2. ควรได้ปรับเวลาในการทำกิจกรรมการสอนต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะ กิจกรรมการเลือกหนังสือและอ่านหนังสือ ควรปรับเวลาในการสอนแต่ละชั้นให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัยและในแต่ละระดับความสามารถด้วย และควรได้เพิ่มเวลาในการสอนแต่ละครั้งให้มากขึ้น เช่น จาก 60 นาที เป็น 80 นาที
3. หนังสือที่นำมาให้นักเรียนอ่าน อาจจะจัดหาเพิ่มเติมให้มีจำนวนมากขึ้น และเลือกเรื่องหลาย ๆ ประเภท เพื่อให้มีความหลากหลายมากขึ้น และเป็นการสร้างประสบการณ์ในการอ่านของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น ปลุกฝังให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น
4. ผู้สอนควรบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่าน บันทึกผลการอภิปรายกลุ่ม ผลการพบครูเป็นรายบุคคล ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเก็บบันทึกด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ของนักเรียนไว้ในแฟ้มสะสมงาน เพื่อจะได้นำไปประเมินนักเรียนและพัฒนานักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง
5. ในการทำกิจกรรมชั้นต่าง ๆ นั้น นักเรียนบางคนอาจไม่สามารถทำตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดีหรือถูกต้องทั้งหมด และอาจถูกเพื่อนนักเรียนล้อหรือตำหนิได้ ครูควรหาทางช่วยเหลือและแก้ไขทันที เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนต่อไปอย่างมั่นใจ และมีความสุขในการเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำกระบวนการสอนนี้ไปทดลองเพื่อศึกษาผลในระยะยาว เพื่อให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนทั้งในด้านความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเล่าเรื่อง ความสนใจในการอ่าน เพราะจากการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสอนอ่าน แบบปฏิบัติการพบว่า การศึกษาวิจัยที่ได้ผลส่วนมากจะใช้เวลาศึกษาประมาณ 1 ภาคการศึกษา หรือ 1 ปีการศึกษา
2. ควรมีการนำกระบวนการสอนนี้ไปทดลองเพื่อศึกษาตัวแปรในด้านอื่น ๆ
3. ควรมีการนำกระบวนการสอนนี้ไปปรับและทดลองใช้กับนักเรียนในชั้นอื่น